

Hírek, események

Megbízás. *Vukovich Gabriella*, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke 2018. április 1-jei hatállyal *Rózsa Dávidot*, a KSH Könyvtár főigazgató-helyettesét bízta meg öt éves időtartamra a könyvtár főigazgatói feladatainak ellátásával. *Fülöp Ágnes*, a 2018. március 31-én nyugdíjba vonult korábbi főigazgató 2009 márciusától töltötte be a posztot, szolgálva a könyvtárat és a teljes magyar könyvtárügyet.

Jutalom. Közszolgálati jogviszonyban töltött ideje alapján 2018. február, illetve március hónapban jubileumi jutalomban részesült 25 éves szolgálatért: *Neszmélyi Lóránt Lajosné* (Általános gazdaságstatisztikai adatgyűjtési főosztály), *Koncz Tibor* (Informatikai szolgáltató főosztály), *Tóth Judit* (Üzleti szolgáltatások adatgyűjtési főosztály), *Emödi Krisztina* (Életminőség-statisztikai főosztály), *Zsiga Tünde* (Mezőgazdasági adatgyűjtések főosztály), *Révész Mátyásné* (Üzleti szolgáltatások adatgyűjtési főosztály); 30 éves szolgálatért: *Ködmön Mátyásné* (Lakossági szolgáltatások adatgyűjtési főosztály).

Megjelent, és 2018. április 3-tól hatályos a SzOR (Szakstatisztikák Osztályozási Rendszere) új változata. A rendszer a Hivatalos Statisztikai Szolgálat valamennyi szakstatisztikáját magában foglalja, elősegítve ezáltal a hivatalos statisztikai tevékenységek koordinálhatóságát, átláthatóságát. Emellett a hivatalos statisztikai adat-előállítási folyamat egységes meghatározásához is alapként szolgál.

A SzOR-nak négy hierarchiaszintje van (1. statisztikai terület, 2. statisztikai témacsoport, 3. statisztikai téma, 4. szakstatisztika), struktúrá-

ját tekintve pedig a következő három fő statisztikai területet különíti el: 1. népesség- és társadalomstatisztika, 2. gazdaságstatisztika, 3. környezet- és több területet átfogó statisztika. A SzOR-lista a Hivatalos Statisztikai Szolgálat szakstatisztikai elemeinek kódját, magyar és angol megnevezését, valamint a statisztika rövid tartalmi meghatározását és témagazdáját tartalmazza. A listáért, valamint a rendszer korábbi és új változata közötti fordítókulcsért lásd a https://www.ksh.hu/docs/bemutakozas/hssz/szor_struktura_tartalom.pdf és a https://www.ksh.hu/docs/bemutakozas/hssz/szor_forditokulcs.pdf oldalakat.

Az ENSZ Statisztikai Bizottsága 2018. március 6-a és 9-e között tartotta 49. ülészetét New Yorkban. A globális statisztikai rendszer legmagasabb szintű testülete az ENSZ tagállamainak vezető statisztikusait gyűjti egybe, és a nemzetközi statisztikai tevékenységgel kapcsolatban fogalmaz meg ajánlásokat.

A 49. ülészet megnyitója és a bizottság 2018. évi tisztségviselőinek megválasztása mellett számos fontos téma szerepelt a napirenden (például a Fenntartható Fejlődés 2030-ig szóló Programjának adatai és mutatói, célkitűzéseinek globális indikátorrendszere, a Statisztikai Szervezetek Kézikönyve, háztartási felvételek, területi statisztikai fejlődés, nemzeti számlák, big data a hivatalos statisztikában, környezeti-gazdasági elszámolás, természeti erőforrásokon alapuló gazdasági, mezőgazdasági és vidékfejlesztési, klímaváltozási, illetve menekültstatisztikák, statisztikai osztályozás stb.). A tárgyalások kiemelt, legtöbb vitát és hozzászólást kiváltó témája ebben az évben is

a 2030-ig szóló Fenntartható Fejlődési Program SDG-jeinek (sustainable development goal – fenntartható fejlődési cél) indikátor-rendszere volt. Magyarország is támogatta az ún. Titchfield tanácsadói csoport megalakítását, melynek célja, hogy standardizált eszközöket és módszereket dolgozzon ki a demográfiai öregedéssel foglalkozó statisztikák és a korcsoportos adatok előállítására.

A tanácskozáson *Vukovich Gabriella*, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke a 2030-ig szóló Fenntartható Fejlődési Programmal kapcsolatos Statisztikák Magas Szintű Partnerségi, Koordinációs és Kapacitásépítő Csoportjának társelnökéeként beszámolt a csoport elmúlt évi munkájáról és az ENSZ 2018 októberében, Dubai-ban rendezendő Adatvilágforumának előkészítéséről. Emellett részt vett számos egyéb tárgyaláson és egyeztetésen is a 49. ülészak 2018. március 2-a és 9-e között tartott kísérőrendezvényei keretében.

A Központi Statisztikai Hivatal delegációjának *Vukovich Gabriella* mellett tagja volt *Kincses Áron* Szakstatisztikai Igazgatóságot irányító elnökhelyettes és *Pál Tamara*, az Elnöki főosztály főosztályvezető-helyettese, a Nemzetközi kapcsolatok osztály osztályvezetője is.

A korábbiaknál eredményesebb együttműködés, információmegosztás, vélemény- és tapasztalatcsere, valamint a módszertani fejlesztések hatékonyabb megosztása érdekében kötöttek együttműködési megállapodást a V4-ek (Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia) statisztikai hivatalai 2018. április 19-én, Budapesten, a Várkert-bazárban. A négy intézmény 2018-tól minden évben közös kiadványban mutatja be legfontosabb nemzeti mutatóit (melynek első kiadását az aláírással egy időben publikálták), elnökeik pedig évente találkoznak majd, és rendszeresen megvitatják szervezeteik hatékony együttműkö-

désének lehetőségeit. A szorosabb partnerség elsősorban a jó gyakorlatok és a módszertani újítások megosztására irányul, de lehetőséget teremt bizonyos adatkörök cseréjére is.

A memorandum a statisztikatudomány művelői számára kihívást jelentő témákra (például a 2021. évi népszámlálás és a soron következő gazdaságszerkezeti összeírás adminisztratív adatforrások bevonásával való megvalósítására, a területi statisztika tárgykörére) összpontosul, de tárgyalnak majd a jövedelem, a fogyasztás és a jólét, a külkereskedelmi tükörstatisztikák, a migrációs és az időmérleg-adatfelvételek módszertani kérdéseiről is. A négy statisztikai hivatal kiemelt figyelmet fog fordítani az okoseszközök által elérhető Big Data gyűjtésére és hivatalos statisztikai hasznosítására, illetve egyeztetet a statisztikai tájékoztatásról is. Az éves megbeszéléseket a V4-ek soros elnöki tisztét betöltő ország statisztikai hivatalának elnöke vezeti, így 2018. június 30-áig *Vukovich Gabriella*, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke koordinálja a közös munkát.

A megállapodást ünnepélyes keretek között *Alexander Ballek*, a Szlovák Statisztikai Hivatal elnöke, *Grażyna Marciniak*, a Lengyel Statisztikai Hivatal elnökhelyettese, *Marek Rojíček*, a Cseh Statisztikai Hivatal elnöke és *Vukovich Gabriella* írta alá.

Az „EMOS következő szintre emelése” címmel került sor az EMOS (European Master in Official Statistics – Európai Hivatalos Statisztikai Mesterképzés) 6. műhelykonferenciájára 2018. március 6-án, Ljubljanában. A tanácskozásra 70 résztvevő érkezett az Európai Unió és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás tag-, valamint tagjelölt országaiban statisztikai hivatalaiból, központi bankjaiból, egyéb statisztikai hatóságaitól és azoktól az egyetemektől, amelyek EMOS-fémjelezte mesterképzést indítottak, vagy azt még csak tervezik. Az egybegyűltek megállapították, e

programok akkor tölthetnek be továbbra is fontos szerepet, ha napjaink új tendenciáival is foglalkoznak, és még jobban kihasználják lehetőségeiket: az európai dimenziót és a közvetlen együttműködést a hivatalos statisztikák előállítóival. A jelenlevők az egyetemeken lehetséges részvételéről a hivatalos statisztikai vizsgálatokban/kutatásokban, illetve újabb hivatalos statisztikai oktatóanyagok kidolgozásáról is tárgyaltak.

A világ minden tájáról érkeztek szakemberek a Központi Statisztikai Hivatalba, hogy a halálozási statisztikáról tanácskozzanak. A WHO MRG (World Health Organization Mortality Reference Group – az Egészségügyi Világszervezet Halálozási Statisztikával Foglalkozó Referenciacsoportja) és az automatikus halálozási statisztikai rendszer fejlesztésén dolgozó ICG (Iris Core Group – Iris Központi Csoport) 2018. március 19-e és 24-e között tartott ülést. Az MRG feladata, hogy biztosítsa a nemzetközi halálozási statisztikák összehasonlíthatóságát, ajánlásokat, módosítási javaslatokat dolgozzon ki a Betegségek Nemzetközi Osztályozására vonatkozóan, illetve beterjessze azokat a WHO illetékes bizottsága számára. Az ICG egy nyelvfüggetlen halálóki rendszer kifejlesztésén tevékenykedik, és a WHO-szabályok döntési tábláit tartja karban. A Központi Statisztikai Hivatal az üléseken *Pelikán László* statisztikai tanácsadó képviselte.

A Medstat IV együttműködési projekt keretén belül adott otthont a Központi Statisztikai Hivatal vállalati regiszterek statisztikája témában egy regionális értekezletnek 2018. március 20-án és 21-én. A mediterrán térség országaiból (Algériából, Egyiptomból, Izraelből, Líbiából, Tunéziából, Palesztinából és Marokkóból) érkezett szakértők az ülés során megismerhették, hogy milyen

hatékony gyakorlati módszerek léteznek a vállalati regiszterek naprakész elkészítésére adminisztratív forrásból és rendszeres felvételekből származó adatok felhasználásával.

A nemzetiszámla-létszám adatok gyorsbecslésével foglalkozó Eurostat-munkacsoport ülésezett 2018. március 22-én és 23-án a Központi Statisztikai Hivatalban. Az Európai Unió statisztikai hivatalának munkatársai által vezetett tanácskozási tagországozból érkeztek résztvevők, akik azt mérték fel, hogy megvalósítható-e egy, a negyedéves nemzeti számlákkal összhangban levő munkaügyi gyorsbecslés. A munkacsoport tevékenységének eredményeit az Eurostat 2019-ben publikálja. A magyar felet az ülésen *Anwar Klára*, a hivatal statisztikai tanácsadója képviselte.

„ModernStats” (Modern statisztikák) címmel került sor műhely-konferenciára az UNECE (United Nations Economic Commission for Europe – az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága) szervezésében Genfben, 2018. április 11-e és 13-a között.

A HLG MOS (High-Level Group for the Modernisation of Official Statistics – Hivatalos Statisztikák Korszerűsítésével Foglalkozó Magas Szintű Csoport) égisze alatt dolgozták ki a standardalapú modernizációs jövőmodell sarokköveinek tekintett ModernStats-modelleket (a GAMS0-t [generic activity model for statistical organizations – a statisztikai szervezetek egységes tevékenységi modellje], a GSBPM-t [generic statistical business process model – általános statisztikai adat-előállítási folyamatmodell], a GSIM-t [generic statistical information model – általános statisztikai információs modell] és a CSPA-t [common statistical production architecture – közös statisztika-előállítási architektúra]).

A műhely-konferencia célja az volt, hogy a résztvevők jobban megismerjék az említett

modelleket, megértsék alkalmazásuk előnyeit és a közöttük levő összefüggéseket, támogassák használatukat, illetve megosszák egymással a statisztikai adat-előállítási folyamat modernizációjával kapcsolatos tapasztalataikat, elképzeléseiket és terveiket.

„SDG-kre vonatkozó statisztikák: új partnerségek új kihívásokért” címmel került sor 2018. április 11-én és 12-én az UNECE (United Nations Economic Commission for Europe – az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága) magas szintű szemináriumára Genfben. Az SDG-k (sustainable development goal – fenntartható fejlődési cél) számos kihívást jelentenek a hivatalos statisztika számára, melyek közül az egyik legfontosabb az új típusú stratégiai partnerségek kialakítása és fenntartása az SDG-kel kapcsolatos statisztikák biztosítása érdekében. Az ülés első napján a világ hivatalos statisztikai vezetői vettek részt; ötleteikről és tapasztalataikról egy dokumentum készül majd, segítve az Európai Statisztikusok Konferenciája Hivatalának döntéseit. A második napon a statisztikai közösség partnerei osztották meg véleményüket a hallgatósággal a közös munkáról.

A Török Statisztikai Hivatal két munkatársát látta vendégül a Központi Statisztikai Hivatal 2018. április 17-én és 18-án, hogy megismerjék a növénytermesztési és az ültetvénystatisztikai adatok gyűjtésének, feldolgozásának hazai gyakorlatát.

Az UNECE (United Nations Economic Commission for Europe – az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága) SDG- (sustainable development goal – fenntartható fejlődési cél) statisztikákkal foglalkozó szakértői ülésére az Eurostat és az OECD közreműködésével került sor 2018. április 18-án és 19-én, Genfben. A tanácskozás résztvevői többek

között az SDG-k regionális előrehaladásáról, a kapacitásépítési igényekről, a globális szinten összehasonlítható nemzeti statisztikák előállításáról, valamint az SDG-kre vonatkozó statisztikák közzétételéről tárgyaltak.

Aat C. Liefbroer, a Holland Interdiszciplináris Demográfiai Intézet témavezető kutatója, az Amszterdami Szabadegyetem egyetemi tanára tartott angol nyelvű előadást 2018. április 18-án „Társadalmi háttér és kockázatos demográfiai viselkedés: a szülői nevelés, az árvaság és a testvérszám szerepének nemzetközi elemzése” címmel a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Ka-rának Demográfia és Szociológia Doktori Iskolája és a KSH Népeségtudományi Kutatóintézet szervezésében a hivatal Keleti Károly-termében.

A Központi Statisztikai Hivatal TEÁOR-, TESZOR-, ÖVTJ-, ITO- és ÉJ-keresőprogramokkal segíti a felhasználók munkáját, melyek a hivatal honlapján (<http://www.ksh.hu/?lang=hu>) az Osztályozások menüponton belül érhetők el.

Megkezdte működését 2018. február 1-jén a Központi Statisztikai Hivatal és az MTA KRTK (Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontja) közös kutatószobája az MTA Humán Tudományok Kutatóházában (1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.). A hivatal budapesti épületében már 2009 óta, a szegediben 2014-től üzemeltet kutatószobákat, melyekben kutatói akkreditációval rendelkező hazai és külföldi kutatók, oktatók, PhD-hallgatók és szakértők férhetnek hozzá adatbázisaihoz. Az MTA által biztosított források felhasználásával és a két intézmény többéves együttműködésével létrejött fejlesztés eredményeként a Központi Statisztikai Hivatal így már három helyen, nagyobb kapacitással áll a kutatók rendelkezésére.

A kutatószoba 12 terminállal működik, amelyeken kizárólag az MTA KRTK munkatársai dolgozhatnak a hivatal közvetlen azonosításra nem alkalmas mikroadat-állományaival, az egyedi statisztikai adatok kiemelt szintű védelme és az adatvédelemmel kapcsolatos előírások szigorú betartása mellett. További információért lásd a http://www.ksh.hu/kutatozobai_hozzaferes és a http://adatbank.krtk.mta.hu/adatbazisok_kutatozoba oldalakat.

2018. június 4-éig lehet pályázni az Él-vonal – Kutatói kiválósági programra, ami a legdinamikusabb alkotási szakaszban levő, kiváló kutatók célzott támogatásával ösztönzi, hogy azok ígéretes kutatási projektjeikkel hozzájáruljanak Magyarország fejlett országokhoz történő felzárkózásához. További információk a <http://nkfih.gov.hu/palyazatok/felhivasok/2018/elvonal-kutatoi> oldalon érhetők el.

**A Nemzetközi Statisztikai Intézet (International Statistical Institute – ISI)
fontosabb konferenciaajánlatai**

(A teljes ajánlatlista megtalálható a <http://isi.cbs.nl/calendar.htm> honlapon.)

Kyoto, Japán. 2018. július 8–13.

10. Nemzetközi Statisztikaoktatási Konferencia. (*10th International Conference on Teaching Statistics.*)

E-mail: IPC@icots.info

Honlap: <https://icots.info/10/>

Leuven, Belgium. 2018. augusztus 22–24.

Az ATMS (Flamand Tudományos Alapítvány) műhely-konferenciája a több- és magas dimenziós statisztikáról. (*ATMS [Flemish Science Foundation] workshop on multi- and high-dimensional statistics.*)

E-mail: ATMSworkshop@gmail.com

Honlap: <http://feb.kuleuven.be/workshopATMS>

Kuala Lumpur, Malaysia. 2018. szeptember 4–9.

Nemzetközi szeminárium a matematika ipari alkalmazásáról és Nemzetközi Elméleti és Alkalmazott Statisztikai Konferencia. (*International Seminar on Mathematics in Industry and International Conference on Theoretical and Applied Statistics.*)

E-mail: mridza@utm.my

Honlap: <https://science.utm.my/ismi-ictas-2018/>

Hága, Hollandia. 2018. szeptember 12–14.

6. Konferencia az R hivatalos statisztikai alkalmazásáról. (*6th Conference on the Use of R in Official Statistics.*)

E-mail: uros2018@cbs.nl

Honlap: <https://www.aanmelder.nl/uros2018>

Oxford, Egyesült Királyság. 2018. szeptember 17–21.

A CSM (Egészségügyi Statisztikai Központ) randomizált, ellenőrzött vizsgálatokkal foglalkozó kurzusa. (*CSM's [Centre for Statistics in Medicine] Randomised Controlled Trials Course.*)

E-mail: rct.course@csm.ox.ac.uk

Honlap: <https://www.csm.ox.ac.uk/upcoming-events/rct-course-2018>

Cali, Kolumbia. 2018. november 8–10.

2. Kolumbiai Statisztikai Kongresszus. (*2nd Colombian Congress on Statistics.*)

E-mail: contacto@sce.org.co

Honlap: <http://congresoestadistica.sce.org.co/>